

Més enllà del periodisme Occidental, dos conflictes ètnics oblidats: Somàlia i Myanmar

Actualment, existeixen un total de 58 guerres actives a nivell mundial amb conseqüències devastadores per a la població i la vulneració dels seus drets humans.

Els mitjans de comunicació ja han deixat de marge el conflicte d'Ucraïna i la Federació Russa per centrar-se en el d'Israel i Palestina. No obstant, existeixen altres conflictes que encara perduren en l'actualitat, però per diversos motius eurocèntrics o poc sensacionalistes no es consideren rellevants com pot ser el de Somàlia a l'Àfrica oriental, un país conegut per la pirateria marítima, o el de Myanmar situat a l'Àsia. No és cap novetat que el periodisme funcioni per cicles a curt termini buscant una major audiència com a objectiu principal i oblidant-se fàcilment del què realment està passant al món. Alhora li manca una visió contextual i internacional ja que té com a prioritari maximitzar un número d'espectadors mitjançant temàtiques que en

aquell moment puguin captivar i crear emocions.

Primerament, Somàlia o la República Federal de Somàlia és un país que va aconseguir la seva independència el 1960 amb la unificació de la Somàlia Italiana i del Protectorat de la Somalilàndia Britànica, dues colònies amb històries diferents que van patir aldarulls al llarg del temps degut a les seves ubicacions estratègiques en l'àmbit comercial al ser un pont entre Àfrica, Europa i Àsia. En el cas de Myanmar la seva independència de l'imperi britànic es va donar lloc el 1948, però culminant la seva democràcia durant 1962 amb diversos cops d'Estat militars.

El conflicte de Somàlia té una durada de més de tres dècades on el 1991 s'hi va produir una guerra civil contra del règim militar de Siad Barre, que compartia una ideologia basada en un la identitat nacional somali i en contra dels lligams tribals amb la intenció d'unificar la societat, amb greus conseqüències de desestabilització i inestabilitat democràtica. No obstant, es considera que l'origen del conflicte recau al cop d'Estat de 1969 que va significar el trencament amb Occident i la seva alienació amb la Unió Soviètica. El Consell de Seguretat de les Nacions Unides va establir el 1995 l'Oficina Política de les Nacions Unides per a Somàlia (UNPOS) per promoure amb el Secretari General la pau i la reconciliació cooperant a la vegada amb els dirigents polítics somalis, la societat civil, els Estats i les organitzacions interessades i les organitzacions cíviques. Més endavant, aquesta va ser substituïda per la Missió d'Assistència de les Nacions Unides a Somàlia (UNSOM) mitjançant la Resolució 2102 (2013) amb el mandat d'exercir funcions en suport al procés de pau i reconciliació del govern somali amb el suport d'altres actors nacionals i internacionals per a poder capacitar al govern de recursos en matèria de protecció de drets humans i l'Estat de dret. Tot i la intervenció de les Nacions Unides, Somàlia és considerat un Estat fallit i dels més fràgils de 2023 segons l'organització The Fund for Peace, encarregada de treballar per prevenir conflictes armats i promoure la seguretat sostenible. Alhora, el país ha hagut de fer front a la ja mencionada pirateria considerada una amenaça pel comerç internacional i també al tràfic de persones que intenten accedir al Mediterrani amb una xifra de 3.8 milions de

desplaçats segons l'Organització Internacional per a les Migracions (OIM).

En relació a Myanmar, el conflicte amb els rohingya, una minoria musulmana i apàtrida, continua actiu amb vulneracions constants dels seus drets. La Llei de Ciutadania de 1982 de Myanmar va denegar directament la nacionalitat als rohingyes classificant-los com a immigrants irregulars on a partir del 2012 es van registrar violacions constants en matèria de drets humans a través plans estatals de neteja ètnica, la destrucció dels seus habitatges, detencions arbitràries, el no respecte al dret a la llibertat de circulació i la tortura entre altres. A nivell internacional, van haver-hi diferents respostes: per part del Tribunal Penal Internacional, tot i no tenir competència per obrir una investigació perquè l'Estat no forma part de l'Estatut de Roma si no és mitjançant una Resolució del Consell de Seguretat, es va destacar la no intervenció per part de Myanmar a nivell judicial on l'Estat és el màxim responsable d'aquestes vulneracions i el Tribunal Internacional de Justícia va adoptar mesures cautelars mitjançant la sol·licitud de Gàmbia perquè Myanmar eviti futurs genocidis amb la presentació de proves i informes al respecte. Tot i que el Consell de Seguretat no hagi aprovat cap missió política especial, existeix un Relator Especial des de 1992 mitjançant la Resolució 58 de la Comissió dels Drets Humans el qual el seu mandat ha estat ampliat amb la Resolució 31/34 de Drets Humans el 2016. A més, el 2021 es va realitzar un cop d'Estat per part de l'exèrcit nacional contra la Lliga Nacional per la Democràcia que es va desencadenar

amb la declaració de l'estat d'emergència i atacs constants contra la població civil com a conseqüència.

Actualment i tot i que no estiguin al punt de mira del periodisme internacional, la situació dels dos conflictes no ha millorat encara que hi hagi intervingut directament les Nacions Unides. Respecte a Somàlia, el Consell de Seguretat via l'informe S/2023/443 ha comunicat que el govern continua en lluita contra el grup terrorista Al-Xabab, un aliat d'Al-Qaeda. Conseqüentment, s'han donat vulneracions constants dels drets humans de grups vulnerables com les dones i els infants on segons la UNSOM es van registrar 546 baixes civils i l'empresonament de diferents periodistes que van intentar informar sobre la situació dels atacs i la corrupció governamental. Els infants i els menors han patit un total de 482 violacions greus inclosos els bombardejos a hospitals, una vulneració del dret internacional humanitari, mentre que les dones i les menors han estat utilitzades com a armes de guerra amb violacions sexuals i mutilacions. Alhora, el país està patint una greu sequera i una crisi alimentària que impedeixen el seu desenvolupament amb conseqüències devastadores per a aquests diferents grups que formen més del 80% de la població desplaçada on tan sols el 20% dels infants té accés a l'educació primària. Per tal de poder intentar donar suport i assistència al desenvolupament, les Nacions Unides han intervingut de forma directa dotant-los de recursos sobre la gestió de l'aigua i les adaptacions al clima amb la finalitat d'elaborar projectes eficients i compromisos en matèria del canvi climàtic i seguretat

amb perspectiva de gènere. Quant a Myanmar, ACNUR ha manifestat l'emergència rohingya amb xifres de 742.000 desplaçats a Bangladesh i la necessitat de garantir als grups vulnerables una protecció especial. Els desplaçaments forçosos dels civils a causa de la violència per part dels militars han comportat la vulneració dels seus drets i llibertats fonamentals com ara la destrucció de les seves propietats comunes, el treball forçós i l'execució de civils que han donat lloc a una emergència humanitària posant en perill els drets humans recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans (el dret a l'habitatge, a la salut i a un nivell de vida adequat entre d'altres) segons l'informe A/HRC/49/76 del Relator Especial. A més, els drets humans dels rohingyes continuen sent vulnerats amb detencions per viatges indocumentats degut al no poder accedir a la ciutadania del país que es considera una vulneració de l'exercici del dret a circular lliurement també recollit per la Declaració Universal dels Drets Humans específicament en l'article 13.

En conclusió, es pot observar que els governs estan en conflicte constant contra un règim paramilitar i militar a Somàlia i a Myanmar respectivament, que són els principals detonants del desequilibri democràtic amb conseqüències devastadores que afecten directament a la població civil en concret, les minories ètniques i els grups vulnerables com les dones i els infants. Que aquests dos conflictes humanitaris com molts d'altres hagin deixat de ser rellevants pels mitjans de comunicació ens afecta directament com a espectadors on clarament es denoten quines són les prioritats a

nivell geopolític creant així un intercanvi d'informació centrada en el sensacionalisme i el populisme periodístic que sembla que només tingui una capacitat comunicativa de curta durada amb interessos purament econòmics.

Anna Naudi i Miró

**Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
(Universitat de Barcelona)**

**Màster en Drets Humans, Democràcia i Globalització
(Universitat Oberta de Catalunya)**

Fonts utilitzades:

Cobo, I. F. (2015). Somalia: Radiografía de un estado frágil. De la colonización al islamismo (I). Pre-bie3, (1), 5.

The Fund for Peace. (14 juny 2023). Fragile States Index – Annual Report.

Zamora, F. J. & Chiara (2020). El Conflicto Rohingya y sus proyecciones jurídicas: aspectos destacados. Rivista Ordine Internazionale e Diritti Umani, 461-484.

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

OCTUBRE 2023

Publicat per

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors

---